ECLI:LV:AT:2025:0430.11310048522.5.L

Lieta Nr. 11310048522, SKK-170/2025

Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2025. gada 30. aprīlī

Senāts šādā sastāvā: senatori Ivars Bičkovičs, Sandra Kaija, Aivars Uminskis,

iepazinies ar apsūdzētā /Persona A/ kasācijas sūdzību un kasācijas sūdzības papildinājumiem (turpmāk – kasācijas sūdzība) par Kurzemes apgabaltiesas 2024. gada 27. maija lēmumu, atzīst, ka ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Apsūdzētais /Persona A/ kasācijas sūdzībā norāda, ka abu instanču tiesas pārkāpušas Kriminālprocesa likuma 19. panta trešajā daļā noteikto nevainīguma prezumpcijas principu, jo visas saprātīgās šaubas nav vērtējušas par labu apsūdzētajam. Apelācijas instances tiesa nav tieši pārbaudījusi pierādījumus lietā, bet savus atzinumus balstījusi uz pirmās instances tiesas spriedumā secināto.

Apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 9. panta otro un trešo daļu un 253. panta pirmo daļu (domājams – Krimināllikuma 221.^{2} panta trešo daļu), pieļaujot Kriminālprocesa likuma 574. panta 1. un 2. punktā norādītos pārkāpumus. Apsūdzētā darbībās nav konstatējama viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvā puse, jo viņš nav zinājis par vielu (domājams – nelikumīgu alkoholisko dzērienu) atrašanos viņa īpašumā. Neatzīstot par ticamu apsūdzētā liecināto, ka transportlīdzeklī atrastās pudeles ar etiķeti „SMIRNOFF” bija suvenīri no ārvalstīm, tiesa nav ņēmusi vērā, ka minētajām pudelēm bija citādākas etiķetes kā tām, kas tika izņemtas apsūdzētā garāžā. Apelācijas instances tiesa nav pamatojusi savu atzinumu, ka kartona kastēs, ko /Persona A/ iznesa no garāžas un ievietoja automašīnā, atradās apsūdzētajam piederošs alkohols. Tāpat tiesa nav pamatojusi ar pierādījumiem, kādos apstākļos /Persona A/ iegādājās un glabāja 253,7 litrus nezināmas izcelsmes alkoholiskos dzērienus bez Latvijas Republikas akcīzes nodokļa markām. Tiesa nav veikusi arī lietā esošo pierādījumu motivētu novērtējumu, atzīstot, ka /Persona A/ rīkojies ar alkoholu pēc saviem ieskatiem. No lietai pievienotajiem videoierakstiem un attēliem nav iespējams izdarīt viennozīmīgu secinājumu, ka tajos redzamā persona ir /Persona A/.

Tiesa nepamatoti ir atzinusi par pieļaujamām 2020. gada 7. marta kratīšanā iegūtās ziņas, jo izmeklēšanas tiesnesis nav ievērojis Kriminālprocesa likuma 179. un 180. pantā noteikto. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka nav iespējams pārliecināties, ka kratīšana ir veikta ar prokurora Eduarda Muižnieka piekrišanu, jo lietā nav norādīti telefona numuri, no kura veikti zvani, kā arī telefona numuri, no kura saņemta piekrišana kratīšanas veikšanai.

Tiesa nepamatoti noraidījusi apsūdzētā lūgumu apelācijas instances tiesā nopratināt liecinieku /Persona B/ un apsūdzēto /Persona C/. Liecinieka /Persona B/ liecībās sniegtās ziņas neatbilst pārējiem pierādījumiem lietā. Tiesa nav ņēmusi vērā liecinieka /Persona B/ liecināto, ka alkoholiskos dzērienus, kas tika atrasti apsūdzētā garāžā, viņš tur bija nolicis glabāšanai savām vajadzībām.

Apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 124. panta piektās daļas, 128. panta trešās daļas, 511. panta otrās daļas un 512. panta pārkāpumus, jo pierādījumus, kas apstiprina Krimināllikuma 233. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvo pusi, proti, ka apsūdzētais apzināti bez attiecīgas atļaujas glabājis šaujamieroci izjauktā veidā apsūdzībā norādītajos apstākļos, vērtējusi tendenciozi un neobjektīvi, piešķirot augstāku ticamības pakāpi pretrunīgiem pierādījumiem. Apsūdzētā nodoms bija vērsties policijā, lai pārbaudītu šautenes aizslēgu, proti, vai tas ir lietošanas kārtībā, ja nav – to deaktivizēt. Tādējādi pieļauti arī Kriminālprocesa likuma 15. panta, 19. panta trešās daļas un 20. panta pārkāpumi.

Ņemot vērā, ka apsūdzētā /Persona A/ darbībās nav konstatējamas visas obligātās un nepieciešamās viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu sastāvu pazīmes, kriminālprocess saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 377. pantu ir izbeidzams.

Pilns apelācijas instances tiesas nolēmums sagatavots 2024. gada 29. novembrī, tādējādi tiesnesis pārkāpis Kriminālprocesa likuma 530. panta ceturtajā daļā noteikto maksimālo – 6 mēnešu – termiņu pilna sprieduma sagatavošanai, kā arī Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. pantu. Ņemot vērā minēto, apelācijas instances tiesa nav ievērojusi prasību par kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, pieļaujot Kriminālprocesa likuma 14. panta pārkāpumu. Arī pirmās instances tiesa, sagatavojot pilnu spriedumu 2023. gada 26. septembrī, pārkāpusi apsūdzētā Kriminālprocesa likuma 14. panta pirmajā daļā noteiktās tiesības.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta pirmo daļu tiesa atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību, ja kasācijas sūdzība vai protests neatbilst šā likuma 569., 571., 572. panta un 573. panta pirmajā daļā minētajām prasībām.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmajai daļai pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākajā tiesā par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ. Šī panta trešā daļa noteic, ka kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Senāts konstatē, ka apsūdzētais /Persona A/ kasācijas sūdzībā pamatā atkārtojis apelācijas sūdzībā norādītos argumentus, kurus apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi un motivēti noraidījusi.

Apelācijas instances tiesa, atstājot negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu, atzinusi, ka apsūdzētā /Persona A/ vainīgums inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos pēc Krimināllikuma 233. panta otrās daļas, 221.[2] panta trešās daļas un 221.[1] panta trešās daļas ir pierādīts ārpus saprātīgām šaubām ar pieļaujamiem, attiecināmiem, ticamiem un pietiekamiem pierādījumiem, kurus pirmās instances tiesa ir novērtējusi atbilstoši Kriminālprocesa likuma 9. nodaļā noteiktajiem kritērijiem.

Savukārt pirmās instances tiesa, pamatojoties uz lietā esošajiem pierādījumiem, tai skaitā apsūdzēto /Persona A/ un /Persona C/, liecinieku /Persona D/, /Persona E/, /Persona B/ un /Persona F/ liecībām, kā arī rakstveida pierādījumos, tajā apskates protokolos un fototabulās, kratīšanas protokolos, spirta un alkohola ekspertīžu ekspertu atzinumos, telefonsarunu pārskatos, protokolā par uzrādīšanu atpazīšanai un AS „Latvijas balzams” sniegtajā informācijā ietvertajām ziņām, motivēti atzinusi, ka apsūdzētais /Persona A/ glabāja un realizēja nelikumīgus alkoholiskos dzērienus lielā apmērā.

Apelācijas instances tiesa atzinusi par pamatotu pirmās instances tiesas atzinumu, ka apsūdzētais /Persona A/ glabāja savā lietošanā esošajā garāžā Nr. 169 nelikumīgus alkoholiskos dzērienus apsūdzībā norādītajā apjomā, apzinājās, ka tos glabā, kā arī rīkojās ar tiem pēc saviem ieskatiem. Izvērtējusi 2020. gada 7. marta kratīšanas protokolā, operatīvās darbības rezultātā iegūto videomateriālu apskates protokolos un tam pievienotajās fototabulās norādītās ziņas, apelācijas instances tiesai nav radušās šaubas, ka tieši apsūdzētais bija tā persona, kas vairākkārt ieradās minētajā garāžā, no tās iznesot kastes ar nelikumīgiem alkoholiskajiem dzērieniem un ievietojot tās automašīnas bagāžas nodalījumā. Izvērtējusi apsūdzētā /Persona C/ liecībās norādītās ziņas, tiesai nav radušās šaubas, ka /Persona C/ liecinājis tieši par /Persona A/ kā personu, no kuras iegādājies nelikumīgus alkoholiskos dzērienus. Tāpat apelācijas instances tiesai nav radušās šaubas par pirmās instances tiesas secināto, ka liecinieka /Persona B/ sniegtajās liecībās norādītās ziņas par alkoholisko dzērienu glabāšanu /Persona A/ garāžā savām vajadzībā neatbilst pārējiem pierādījumiem lietā.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka no lietā esošajiem pierādījumiem, tajā skaitā spirta un alkohola ekspertīžu ekspertu atzinumos norādītā, secināms, ka gan automašīnā, gan garāžā izņemtajās stikla pudelēs ar etiķeti „SMIRNOFF" atradās etilspirtu saturošs šķidrums ar vienādu spirta saturu 39,1%, vienādu tilpumu, etiķetēm un metāla skrūvējamiem vāciņiem ar nebojātiem aizsarggredzeniem. Tiesa atzinusi, ka minētajās pudelēs atradās viens un tas pats nelikumīgais alkoholiskais dzēriens.

Apelācijas instances tiesa arī izvērtējusi 2020. gada 7. marta lēmumos par kratīšanas izdarīšanu neatliekamības kārtībā norādīto un atzinusi, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 180. panta trešajai daļai tie satur informāciju par to, ka kratīšanas izdarīšana saskaņota ar prokuroru E. Muižnieku, procesa virzītājs lēmumos norādījis gan konkrētās amatpersonas amatu, uzvārdu, gan arī saskaņošanas datumu un laiku. Turklāt apsūdzētais nav pieteicis tiesai lūgumu par attiecīgo amatpersonu aicināšanu uz tiesas sēdi, lai noskaidrotu interesējošos jautājumus un pārliecinātos par šāda saskaņojuma esību.

Apelācijas instances tiesa motivēti atzinusi, ka apsūdzētais, iegādājoties apsūdzībā norādīto šaujamieroča munīciju un šaujamieroča būtiskās sastāvdaļas, apzinājās, ka viņam nav tiesību minēto munīciju un šaujamieroča būtiskās sastāvdaļas ne iegādāties, ne glabāt, tomēr minēto liegumu tīši pārkāpis. Tiesa nav atzinusi par ticamu apsūdzētā norādīto, ka viņš ar iegādāto šaujamieroci un munīciju vēlējies doties uz policiju.

Apelācijas instances tiesa arī konstatējusi, ka pilns pirmās instances tiesas spriedums tika sagatavots, ievērojot Kriminālprocesa likuma 530. panta ceturtās daļas prasības. Turklāt ievērojot, ka lieta 2 gadu laikā izskatīta 2 tiesu instancēs, apelācijas instances tiesa nav konstatējusi neattaisnotu kriminālprocesa novilcināšanu.

Senāts atzīst, ka apsūdzētā /Persona A/ kasācijas sūdzībā norādītie argumenti šajā daļā faktiski pauž sūdzības iesniedzēja neapmierinātību ar tiem secinājumiem, kādus izdarījusi apelācijas instances tiesa, izvērtējot noziedzīgo nodarījumu faktiskos apstākļus un lietā esošos pierādījumus, un vērsti uz to, lai panāktu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmo daļu.

Minētais ir pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību šajā daļā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma $573.^{1}$ panta pirmo daļu.

Kriminālprocesa likuma $573.^{1}$ panta otrās daļas 2. punkts noteic, ka tiesa var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību, ja, izvērtējot kasācijas sūdzībā vai protestā minētos argumentus, nerodas šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā.

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa 2024. gada 27. maijā par pilna lēmuma pieejamības dienu noteikusi 2024. gada 10. jūniju. 2024. gada 10. jūnijā procesa dalībniekiem nosūtīts paziņojums, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 568. panta trešo daļu lēmuma pilna teksta pieejamības datums pārcelts uz 2024. gada 9. augustu, 2024. gada 9. augustā nosūtīts paziņojums, ka lēmuma pilna teksta pieejamības datums pārcelts uz 2024. gada 9. oktobri, savukārt 2024. gada 9. oktobrī nosūtīts paziņojums, ka lēmuma pilna teksta pieejamības datums pārcelts uz 2024. gada 29. novembri.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa ir ievērojusi Kriminālprocesa likuma 568. panta trešajā daļā noteikto, proti, ka tiesas nolēmuma sastādīšanu vienā reizē var atlikt ne ilgāk par 2 mēnešiem, bet kopā pilna nolēmuma sastādīšanu var atlikt ne ilgāk par 6 mēnešiem.

Apelācijas instances tiesa 2024. gada 7. maija tiesas sēdē izvērtējusi apsūdzētā apelācijas sūdzībā pieteikto lūgumu atkārtoti nopratināt liecinieku /Persona B/ un apsūdzēto /Persona C/ un motivēti to noraidījusi. Tiesa, pamatojot lūguma noraidīšanu, atzinusi, ka pieteiktais lūgums ir saistīts ar apsūdzētā vēlmi atkārtoti nopratināt /Persona B/ un /Persona C/ apelācijas instances tiesā par tiem pašiem apstākļiem, par kuriem viņi jau ir liecinājuši pirmās instances tiesā. Apsūdzētais nav norādījis, par kādiem citiem apstākļiem minētās personas nav nopratinātas pirmās instances tiesā (*apelācijas instances tiesas 2024. gada 7. maija sēdes audioprotokols 00:18:40– 00:20:18*).

Senāts jau iepriekš paudis atziņu, ka apsūdzēto personu vai viņu aizstāvju pieteikto lūgumu motivēta noraidīšana lietas iztiesāšanas laikā nav vērtējama kā apsūdzētā tiesību ierobežošana, jo atbilstoši Kriminālprocesa likuma 496. panta otrās daļas nosacījumiem tiesai prokurora, cietušā, apsūdzētā un viņa aizstāvja lūgumi ir

jāizvērtē un jāizlemj, bet tai nav obligāta pienākuma šos lūgumus apmierināt (*Senāta 2015. gada 17. septembra lēmums lietā Nr. SKK-473/2015, 11096124414, 2021. gada 29. decembra lēmuma lietā Nr. SKK-76/2021, ECLI:LV:AT:2021:1229.11270001618.5.L, 8.3. punkts*).

Ievērojot minēto apsvērumu kopumu, Senāts atzīst, ka apsūdzētā /Persona A/ kasācijas sūdzības argumenti šajā daļā nerada šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu. Turklāt izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā, jo kasācijas sūdzības argumenti nav saistīti ar tiesu praksē nozīmīgu tiesību normu interpretāciju.

Minētais ir pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību šajā daļā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma $573.^{1}$ panta otrās daļas 2. punktu.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 573. panta trešo un piekto daļu, $573.^{1}$ panta pirmo daļu un otrās daļas 2. punktu, Senāts

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Lēmums nav pārsūdzams.

I. Bičkovičs S. Kaija A. Uminskis